

ЗАСТУПЉЕНОСТ ФИЗИЧКОГ НАСИЉА МЕЂУ АДОЛЕСЦЕНТИМА (Социјално-психолошко истраживање)

Кратки научни чланак | DOI: 10.7251/BPGBL3415133DJ | УДК: 343.59-057.874

Др Мирослав Ђурић*

Апстракт: Ово истраживање има за циљ да одговори на питање која категорија адолесцената, с обзиром на своју досадашњу улогу у физичком вршњачком насиљу, јесте најзаступљенија у овом облику насиља.

Узорак је био пригодни и чинило га је 1.719 испитаника узраста 13–18 година, од чега је 718 испитаника мушког и 1.001 испитаник женског пола. Од наведеног броја, 533 испитаника је узраста 13–14 година, 547 узраста 15–16 година и 639 испитаника је узраста 17–18 година.

У истраживању су испитаници сврставани у једну од четири категорије (насилници, жртве, неукључени и жртве/насилници).

Истраживање је извршено 2013. године на подручју Републике Српске.

Резултати нашег истраживања су у складу са резултатима бројних других истраживања и схватањима релевантних стручњака који се баве проучавањем вршњачког насиља, а могу бити од користи при креирању превентивних програма који би имали за циљ спречавање вршњачког насиља.

Кључне ријечи: адолесценти, физичко вршњачко насиље, превенција

Контекст савремених социјализацијских процеса, резултати релевантних истраживања и различите социјално-психолошке теоријске концепције и модели су нас подстакли да дефинишемо основни проблем нашег истраживања: каква је заступљеност у физичком вршњачком насиљу адолесцената који су жртве, насилници, жртве/насилници и адолесцената који нису директно укључени у физичко вршњачко насиље.

Да бисмо добили одговор на наведено питање, поставили смо сљедећу хипотезу: Међу адолесцентима узраста 13–18 година најбројнији су адолесценти који нису укључени у физичко насиље као облик вршњачког насиља.

* Шеф Одсека за малолетничку делинквенцију у Центру јавне безбједности Бања Лука, Е-маил: miroslav.djuric@blic.net

У овом истраживању су мјерене сљедеће варијабле: физичко вршњачко насиље и улоге адолесцената у физичком вршњачком насиљу.

1. Варијабла физичко вршњачко насиље обухвата ајтеме Упитника о вршењу и трпљењу вршњачког насиља извршеног физичким контактом са жртвом насиља или са њеним стварима. Физичко вршњачко насиље је представљено сљедећим ајтемима: “Ударали су ме, тукли, шутирали, гурали, гађали, затварали или закључавали у просторију и сл.”, “Отимали су ми новац и друге ствари, уништавали су моје ствари”, “Ударио/ла сам ученика (ученицу), шутноу/ла сам га или закључао/ла у просторију или сл.” и „Узео/ла сам новац или друге ствари од ученика (ученице), уништавао/ла сам његове (њене) ствари”. Ова варијабла је операционално дефинисана скором на ајтемима, при чему је већи скор на наведеним ајтемима представљао већу заступљеност овог облика вршњачког насиља.

2. Варијабла улога адолесцената у физичком вршњачком насиљу представља досадашњу улогу испитаника у овом облику вршњачког насиља. Ова варијабла има четири категорије: жртве, насилници, адолесценти који су истовремено и жртве и насилници и адолесценти који нису директно укључени у насиље. Досадашња улога адолесцената у насиљу је утврђена примјеном Упитника о трпљењу и вршењу физичког вршњачког насиља. У улогу жртве сврставани су испитаници који су, бар једном, доживјели физичко вршњачко насиље, а сами нису били насилници. У улогу насилника сврставани су испитаници који нису били жртве насиља, а сами су, бар једном, извршили физичко насиље над својим вршњацима. У улогу жртве/насилника сврставани су испитаници који су, бар једном, извршили физичко насиље над својим вршњацима, а и сами су, такође бар једном, били жртве насиља својих вршњака. У улогу неукљученог у вршњачко насиље сврставани су испитаници који нису вршили физичко насиље над својим вршњацима, а сами нису били жртве физичког насиља својих вршњака.

МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

Узорак, ток испитивања и инструменти

Узорак је у овом истраживању био пригодни, и чинило га је 1.719 испитаника узраста од 13 до 18 година. У узорку су у нешто већем броју заступљени испитаници женског пола (видјети Табелу 1). Анализа узрадне структуре испитаника показује да нешто више од једне трећине испитаника чине испитаници узраста 17–18 година, а остале двије групе испитаника (13–14 година и 15–16 година) су приближно једнако заступљене (видјети Табелу 1). Преглед укрштених категорија пола и

Заступљеност физичког насиља међу адолесцентима

узраста испитаника показује да се број испитаника у једној категорији кретао између 226 (13,15%) и 413 испитаника (24,03%).

Табела 1.
Структура узорка према полу и узрасту испитаника

			Пол		Укупно
			Мушки	Женски	
f			253	280	533
Узраст	13-14 година	% пола у узрасту	47,47	52,53	100,00
		% узраста у полу	35,24	27,97	31,01
		% у укупном броју	14,72	16,29	31,01
f			239	308	547
Узраст	15-16 година	% пола у узрасту	43,69	56,31	100,00
		% узраста у полу	33,29	30,77	31,82
		% у укупном броју	13,90	17,92	31,82
f			226	413	639
Узраст	17-18 година	% пола у узрасту	35,37	64,63	100,00
		% узраста у полу	31,48	41,26	37,17
		% у укупном броју	13,15	24,03	37,17
f			718	1001	1719
У к у п н о	% у полу		100,00	100,00	100,00
	% у укупном броју		41,77	58,23	100,00

Истраживање је спроведено 2013. године у Приједору, Бањој Луци, Бијељини, Источном Сарајеву, Требињу и Добоју.

Истраживање је било анонимно. У истраживању су испитаници учествовали добровољно и бесплатно. Испитивање је вршено групно (по школским одјељењима) у школским учионицама. Спремност школа и испитаника за сарадњу је била веома добра.

Упутство о попуњавању наведеног мјерног инструмента чини његов саставни дио, тако да су испитаници ово упутство добили и у писменој форми.

У истраживању је коришћен упитник који је садржавао сљедеће ајтеме: „Ударали су ме, тукли, шутирала, гурала, гађали, затварали или закључавали у просторију и сл.“, „Отимали су ми новац и друге ствари, уништавали су моје ствари“, „Ударио/ла сам ученика (ученицу), шутнуо/

ла сам га или закључао/ла у просторију или сл.” и “Узео/ла сам новац или друге ствари од ученика (ученице), уништавао/ла сам његове (њене) ствари”.

Наведени ајтеми су били саставни дио упитника који је коришћен у пројекту „Школа без насиља“ у Србији (Попадић, 2009). Све скале у упитнику су тростепене, Ликертовог типа, при чему број 1 означава да се испитаник није ниједном нашао у наведеној специфичној ситуацији насиља, број 2 – да се испитанику конкретна специфична ситуација насиља десила једном или двапут и број 3 – да се испитанику конкретна специфична ситуација насиља десила више пута или да му се дешавала свакодневно. Задатак испитаника је био да за сваки ајтем означи само један одговор, и то онај који описује ситуацију у којој се нашао у задња три мјесеца.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Заступљеност физичког вршњачког насиља међу адолесцентима

Уколико анализирамо фреквенције и проценте одговора испитаника на ајтемима који представљају специфичне облике физичког вршњачког насиља, видјећемо да су испитаници у свим ајтемима најчешће одговарали да им се понуђени специфични облици насиља нису десили ниједном (81,79% – 96,68%) (видјети Табелу 2). Процент одговора испитаника да им се понуђени специфични облик насиља десио једном или двапут се кретао између 2,21% и 14,66%. Најмањи број испитаника је у свим ајтемима одговорио да им се насиље дешавало више пута или свакодневно (1,11% – 3,55%).

Табела 2.

Фреквенције и проценти одговора испитаника о трпљењу и вршењу специфичних облика физичког вршњачког насиља

Ред. број	Тврдња	Није се десило ниједном		Десило ми се једном или двапут		Дешавало ми се више пута или свакодневно	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
01.	Ударали су ме, тукли, шутирали, гурали, гађали, затварали или закључавали у просторију и сл.	1.575	91,62	102	5,93	42	2,45

Заступљеност физичког насиља међу адолесцентима

02.	Отимали су ми новац и друге ствари, уништавали су моје ствари	1.574	91,56	115	6,69	30	1,75
03.	Ударио/ла сам ученика (ученицу), шутнуо/ла сам га или закључао/ла у просторију или сл.	1.406	81,79	252	14,66	61	3,55
04.	Узео/ла сам новац или друге ствари од ученика (ученице), уништавао/ла сам његове (њене) ствари	1.662	96,68	38	2,21	19	1,11

Подаци о заступљености физичког вршњачког насиља наведени у Табели 2 указују да постоји разлика у изјашњавању о индексу насиља, у зависности од тога да ли испитаници одговарају у својству оног ко трпи или у својству оног ко врши насиље. Из наведене табеле видимо да је знатно већи број оних адолесцената који су ударили, тукли или затварали у просторију своје вршњаке него оних адолесцената који су трпјели ова насиља. Ово је у складу са раније наведеним специфичним обиљежјима жртва вршњачког насиља.

Када је у питању физичко насиље које се односи на напад и/или уништавање имовине својих вршњака, ситуација је обрнута. Знатно је већи број оних адолесцената који су изјавили да су вршњаци од њих отимали новац и друге ствари или да су уништавали њихове ствари, него оних који су изјавили да су вршили ова насиља. Зашто је то тако? Могуће је да један број адолесцената-вршилаца насиља ове радње не сматра насилним. Резултати једног прегледног истраживања (Ma et al, 2001, према Недимовић, 2010) су показали да чак и одрасли неке облике вршњачког насиља не виде као насиље. Ову чињеницу би требало имати у виду приликом планирања превентивних програма који имају за циљ сузбијање и спречавање насиља неђу младима.

У Табели 3 приказана је заступљеност испитаника у специфичним облицима физичког вршњачког насиља. Из наведене табеле видимо да је 8,32% испитаника претрпјело бар један специфични облик физичког вршњачког насиља, а да сами нису вршили физичко насиље над својим вршњацима. Ако се жртвама физичког вршњачког насиља прикључе и тзв. агресивне жртве, тј. адолесценти који су жртве физичког вршњачког насиља а и сами су вршили овај облик насиља, онда се број оних који су претрпјели бар један специфични облик физичког вршњачког насиља у задња три мјесеца повећава на 13,90%. Ако анализирамо одговоре испитаника са аспекта силедијства, онда долазимо до податка да је 1,28% испитаника више пута или свакодневно трпјело физичко насиље

од својих вршњака, а да сами нису вршили насиље. Ако наведеном броју додамо оне испитанике који су више пута или свакодневно трпјели физичко вршњачко насиље, а бар једном су вршили овај облик насиља над својим вршњацима, онда се проценат оних који су више пута или свакодневно трпјели физичко насиља од својих вршњака повећава на 3,37%.

У овом истраживању је 13,55% испитаника изјавило да је бар једном извршило физичко насиље над својим вршњацима, а да сами нису били жртве физичког насиља својих вршњака. Ако се овим испитаницима прикључе и они испитаници који су вршили физичко вршњачко насиље, а и сами су, бар једном, били жртве физичког насиља својих вршњака, онда се број оних који су бар једном извршили физичко вршњачко насиље знатно повећава – на 19,14%. У овом истраживању је 41 испитаник (или 2,39% од укупно испитаних адолесцената) изјавио да је више пута или свакодневно вршио физичко насиље над својим вршњацима, а да сами нису били жртве физичког вршњачког насиља. Ако се наведеном броју дода и број оних испитаника који су више пута или свакодневно вршили физичко насиље над својим вршњацима, а и сами су, бар једном били жртве овог облика вршњачког насиља, онда долазимо до податка да је 3,90% испитаника, у задња три мјесеца, више пута или свакодневно вршило физичко насиље над својим вршњацима.

Табела 3.

Заступљеност испитаника у специфичним облицима физичког вршњачког насиља

Заступљеност испитаника у специфичним облицима физичког вршњачког насиља	N	%
Жртве које су насиље претрпјеле бар једном	143	8,32
Жртве и жртве/насилници које су насиље претрпјеле бар једном	239	13,90
Жртве које су насиље трпјеле више пута или свакодневно	22	1,28
Жртве и жртве/насилници које су насиље трпјеле више пута или свакодневно	58	3,37
Насилници који су насиље извршили бар једном	233	13,55
Насилници и жртве/насилници који су насиље извршили бар једном	329	19,14
Насилници који су насиље вршили више пута или свакодневно	41	2,39
Насилници и жртве/насилн. који су насиље вршили више пута или свакодневно	67	3,90

Заступљеност улога адолесцената у физичком вршњачком насиљу

Адолесценти у насиљу могу имати различите улоге. Салмивалијева (Salmivalli, 1999) сматра да млади могу имати шест улога у вршњачком насиљу: насилници, жртве, асистенти, поткрепљивачи, аутсајдери и браниоци. Олвеус (Olweus, 1993, према Moeller, 2001) је, поред насилника и оних који нису директно укључени у насиље, разликовао двије врсте жртава: пасивне и провокативне (агресивне) жртве. Касније Олвеус и сар. (Olweus *et al.*, 1999, према Попадић, 2009) нуде типологију која је слична наведеној класификацији Салмивалијеве и предлажу сљедећу типологију улога у вршњачком насиљу: насилници, жртве, сљедбеници, подржаваоци, пасивни подржаваоци, неукључени посматрачи, потенцијални заштитници и заштитници.

У литератури је једна од најчешће навођених подјела улога подјела на: насилнике, жртве, адолесценте који су истовремено и насилници и жртве и адолесценте који нису директно укључени у насиље, па смо се и ми, у овом раду, определијели за ову типологију.

Свака од ових група има своја специфична обиљежја¹. То су потврдила бројна социјално-психолошка истраживања. На примјер, жртве су, у правилу, ниже растом, физички слабије (Olweus, 1998), преосјетљиве, анксиозне, бојажљиве и повучене (Burne, 1994, Marano, 1995, према Попадић, 2009; Hawker & Boulton, 2000, према Kristensen & Smith, 2003), усамљене (Olweus, 1984), несигурне, неасертивне, на напад реагују плачем и повлачењем (Попадић, 2009), имају осјећај да су одбачене од својих вршњака (Perry *et al.*, 1988, Salmivalli *et al.*, 1996, према Andreou, 2000), имају ниже самопоуздање (Schuster, 1996, према Andreou, 2000), нижу екстраверзију (Slee & Rigby, 1993, према Andreou, 2000), ниже самопоштовање и више о себи мисле негативно него њихови вршњаци који нису жртве насиља (Hawker & Boulton, 2000, према Thompson *et al.*, 2002; Andreou, 2000, O'Moore, 2000, Slee & Rigby, 1993, према Kristensen & Smith, 2003). С друге стране, насилници су најчешће физички јачи од својих жртава и друге дјеце, имају виши ниво импулсивности и снажну потребу да доминирају другима (Olweus, 1993, према Moeller, 2001), а највидљивије доминирање се управо види у вршењу физичког насиља.

Прије тестирања постављене хипотезе извршено је израчунавање интервала поузданости улога у вршњачком насиљу. За израчунавање интервала поузданости класификације у улоге у насиљу коришћене су прорачунске таблице за израчунавање интервала поузданости (Grant, 2012). У литератури се најчешће користи 95%-тни интервал поузданости (Šimundić, 2008), који је повезан са општеприхваћеним нивоом

¹ Више о специфичним обиљежјима улога адолесцената у вршњачком насиљу видјети у: Ђурић, М. (2015). Социјално-психолошки аспекти реаговања адолесцената на вршњачко насиље. *Докторска дисертација*. Бања Лука: Филозофски факултет.

статистичке значајности $p < .05$, па смо се и ми у овом истраживању определили за овај интервал поузданости. У нашем истраживању су процентуалне вриједности улога адолесцената у физичком вршњачком насиљу у оквиру граница интервала поузданости (видјети Табелу 4). Растојања између граница интервала поузданости у нашем истраживању су релативно мала, односно интервали поузданости су врло уски, што указује на велику прецизност процјене, тј. висок ниво поузданости.

Табела 4.

Интервали поузданости класификације испитаника у улоге у физичком вршњачком насиљу

Улога у насиљу	f	%	95% интервал поузданости	
			Доња граница (%)	Горња граница (%)
Жртва	143	8,32	7,01	9,62
Насилник	233	13,55	11,94	15,17
Жртва/ насилник	96	5,58	4,50	6,67
Неукључени	1.247	72,55	70,43	74,65
У к у п н о	1.719	100,0		

У физичком вршњачком насиљу најбројнији су адолесценти који нису укључени у насиље (72,55%), затим насилници (13,55%). У мањем броју су заступљене жртве насиља (8,32%) и адолесценти који су истовремено жртве насиља и насилници (5,58%) (видјети Табелу 2). Примјеном Крускал-Валис теста (Kruskal-Wallis тест) утврђено је постојање статистички значајне разлике у заступљености улога адолесцената у овом облику вршњачког насиља ($\chi^2_{(3)} = 1694.531, p = .000$).

Дакле, потврђена је наша хипотеза према којој су међу адолесцентима узраста 13–18 година најбројнији адолесценти који нису укључени у физичко насиље као облик вршњачког насиља.

На основу наведеног може се закључити да у Републици Српској није алармантно стање у погледу физичког вршњачког насиља, јер највећи број адолесцената не учествује директно у вршњачком насиљу и релативно је мали број насилних адолесцената.

Ипак, неопходно је сузбијању и спречавању вршњачког насиља посветити значајну пажњу, првенствено кроз реализацију одговарајућих превентивних и интервентних програма. Данас постоје бројни и разноврсни превентивни и интервентни програми чији је циљ смањење вршњачког насиља. Једни имају за циљ стварање сигурнијег окружења за дјецу (на примјер, ограђивање школског дворишта, постављање видео-надзора, запошљавање у школама радника на обезбјеђењу, постављање детектора за метал на улазу у школе и др.). Друга група

програма је првенствено намијењена преваспитавању насилника (кажњавање насилног и награђивање просоцијалног понашања, промјена инерперсоналних веза са социјалним окружењем насилника, развијање социјалних вјештина, развијање емоционалне и когнитивне емпатије, елиминисање когнитивних искривљења и когнитивних дефицита у когнитивној обради социјалних информација, развијање контроле бијеса итд.); трећа група програма је намијењена оснаживању жртава насиља итд.

Као што смо већ рекли, наше истраживање је показало да је релативно велики број адолесцената који није директно укључен у насиље. Многи адолесцентинеријетко знају и могу конструктивно дјеловати на вршњачко насиље. Али, постоје посматрачи насиља који не реагују на насиље или стају на страну насилника, односно постоје свједоци вршњачког насиља који својим чињењем или нечињењем поткрепљују насиље. Сматрамо да би укључивањем у одговарајуће превентивне програме, бар један дио ових вршњака било могуће подстакнути да убудуће конструктивно реагују на насиље међу својим вршњацима. Бројни аутори (на примјер, Salmivalli, 1999, Cowie, 2000, Menesini *et al.*, 2003, Rigby & Johnson, 2004, према Ahmed, 2005), такође, сматрају да укљученост посматрача насиља у превентивне програме који имају за циљ сузбијање насиља међу младима може бити изузетно значајна. Значај вршњака се посебно огледа у чињеници да су вршњаци, чешће него одрасли, у прилици да примијете насиље међу својим вршњацима, да ће им се, неријетко чешће него одраслима, жртве насиља обратити за помоћ итд. Вршњачко савјетовање, спријатељивање, вршњачка медијација, судови за силеције и слични програми могу бити од велике користи у сузбијању вршњачког насиља. На примјер, вршњачко савјетовање и спријатељивање могу умногоме допринијети оснаживању потенцијалних жртава насиља. Вршњачка медијација се показала успјешном у рјешавању конфликта између страна у конфликту и лакших случајева вршњачког насиља, нарочито међу средњошколцима и ученицима виших разреда основне школе. На примјер, поједина истраживања (на примјер, Johnson & Johnson, 1996, према Попадић, 2009) показују да преко 80% конфликта и насиља међу вршњацима бива трајно ријешено вршњачком медијацијом. Наведени облици вршњачке подршке се примјењују у свијету и, углавном, добро су прихваћени од ученика. Добро су прихваћени и судови за силеције у школама гдје се примјењује овај начин сузбијања вршњачког насиља. На примјер, евалуација шестогодишње примјене суда за силеције у једној школи у В. Британији је показала да су и ученици и школско особље веома задовољни примјеном суда за силеције и да сматрају овај начин борбе против вршњачког насиља кориснијим него директно уплитање наставног особља у рјешавање ученичких конфликта (Mahdavi & Smith, 2002, према Попадић, 2009).

Сматрамо да је конструктивност реаговања адолесцената на насиље међу својим вршњацима и уопште просоцијално понашање, могуће учењем побољшавати. Бројни психолози вјерују да се насилничко понашање учи, и да га је учењем могуће спријечити (Eron, 1987, Slaby & Roedell, 1982, према Amodei & Scott, 2002). Да је просоцијално понашање резултат учења потврдила су и бројна истраживања (Midlarsky *et al.*, 1973, Rushton, 1975, Mills & Grusec, 1989, према Clarke, 2003). Такође, постоји низ истраживања (Rushton, 1975, према Clarke, 2003) која указују да научно просоцијално понашање бива генерализовано, тј. да га је могуће пренијети из једне ситуације у другу. Такође, треба имати у виду да је когнитивну обраду социјалних информација, па самим тим и ниво конструктивности реаговања на вршњачко насиље могуће мијењати и побољшавати учењем по моделу, учењем улога, повратним информисањем о исходима и ефектима властитог понашања, трансфером учења и одржавањем наученог (Keller & Tarasak, 1997, према Попадић, 2009).

ЛИТЕРАТУРА

- Ahmed, E. (2005). Pastoral Care to Regulate School Bullying: Shame Management among Bystanders. *Pastoral Care in Education, Vol. 23, No. 2*, 23-29.
- Amodei, N., & Scott, A. A. (2002). Psychologists' contribution to the prevention of youth violence. *The Social Science Journal, Vol. 39*, 511-526.
- Andreou, E. (2000). Bully/Victim Problems and Their Association With Psychological Constructs in 8 to 12-Year-Old Greek Schoolchildren. *Aggressive behavior, Vol. 26*, 49-56.
- Grant, R. (2012). Spreadsheet for calculating confidence intervals. Преузето 04. августа 2013. године са: <http://robertgrantstats.wordpress.com/2012/09/19/spreadsheet-for-calculating-confidence-intervals/>.
- Ђурић, М. (2015). Социјално-психолошки аспекти реаговања адолесцената на вршњачко насиље. *Докторска дисертација*. Бања Лука: Филозофски факултет.
- Kristensen, S. M., & Smith, P. K. (2003). The use of coping strategies by Danish children classed as bullies, victims, bully/victims, and not involved, in response to different (hypothetical) types of bullying. *Scandinavian Journal of Psychology, Vol. 44*, 479-488.
- Moeller, T. G. (2001). *Youth Aggression and Violence: A Psychological Approach*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Недимовић, Т. (2010). Вршњачко насиље у школама: појавни облици, учесталост и фактори ризика. *Докторска дисертација*. Нови Сад: Филозофски факултет.

- Olweus, D. (1984). Aggressors and their victims: Bullying at school. In N. Frude, & H. Gault (Eds.), *Disruptive behavior disorders in schools*, (pp. 57–76), New York: Wiley.
- Olweus, D. (1998). *Nasilje među djecom u školi*. Zagreb: Školska knjiga.
- Popadić, D. (2009). *Nasilje u školama*. Beograd: Institut za psihologiju.
- Salmivalli, C. (1999). Participant role approach to school bullying: implications for interventions. *Journal of Adolescence*, Vol. 22, No. 4. 453–459.
- Thompson, D., Arora, T., & Sharp, S. (2002). *Bullying: Effective strategies for long-term improvement*. New York: RoutledgeFalmer.
- Clarke, D. (2003). *Pro-Social and Anti-Social Behaviour*. London and New York: Routledge Taylor and Francis Group.
- Šimundić, A. M. (2008). Interval pouzdanosti. *Biochemia Medica*, Vol 18, No 2, str. 154–161. Zagreb: Klinički zavod za kemiju, Klinička bolnica „Sestre milosrdnice”. Преузето 30. септембра 2013. године са: <http://www.biochemia-medica.com/content/interval-pouzdanosti>.

THE PREVALENCE OF PHYSICAL PEER VIOLENCE AMONG ADOLESCENTS (Social-psychological research)

PhD Miroslav Djuric*

Abstract: This research has for its aim to answer the question which category of adolescents, with respect to its current role in the physical bullying is the most common in this form of violence.

The sample was adequate and it consisted of 1719 examinees aged 13-18, of which 718 males and 1001 females. Out of above mentioned number 533 were 13-14 years of age, 547 were 15-16 years of age and 639 were 17-18 years of age.

In this research examinees were classified in one of four categories (violators, victims, uninvolved and victims/violators).

This study was carried out in the territory of the Republic of Srpska in 2013.

The results of our research are in accordance with the results of numerous other researches and understandings of relevant experts who are engaged in studying peer violence, and can be useful in creating preventive programs with the aim to prevent peer violence.

Key words: adolescents, physical peer violence, prevention

* Head of the Department for Juvenile Delinquency in the Center of Public Security Banja Luka,
E-mail: miroslav.djuric@blic.net

